

MAIKEN ERIKSEN

Ulykke og håb

Habakkuks Bog og
Haggajs Bog

BIBELSTUDIE

LOHSE

Indhold

5	Forord
7	1. samling: Hab 1,1-4
Hvor længe Herre?
12	2. samling: Hab 1,5-17
Fjenden, Guds redskab
18	3. samling: Hab 2,1-4
Lev i tro!
23	4. samling: Hab 2,5-20
Gud straffer undertrykkere
29	5. samling: Hab 3,1-19
Min frelser Gud
34	6. samling: Hag 1,1-15
Jeg er med jer
40	7. samling: Hag 2,1-23
Fra i dag vil jeg velsigne
45	Om forfatteren
46	Egne noter
48	Oversigt over Lohse-bibelstudier 2019

Forord

Det Gamle Testaments bøger kan være svære at forstå for os i dag. Disse gamle tekster er imidlertid stadig relevante for os, men for at vi kan forstå budskabet, må vi prøve at få et indblik i den historiske samtid, som de er skrevet i. Habakkuk og Haggaj virkede over en periode på mere end 100 år. Deres bøger rummer virkelige historiske begivenheder, der fortæller om menneskers tro og tvivl, om fald og genoprejsning, om relationen til Gud, om afhængighed af Gud. For at gøre de historiske detaljer lidt mere overskuelige har jeg lavet en tidslinje, som kan bruges til at holde styr på årstal og begivenheder undervejs i studiet.

1050-1010 f.Kr.	Kong Saul
1010-970	Kong David
970-930	Kong Salomon
930	Riget deles i Nordriget Israel og Syd- riget Juda
722	Nordrigets hovedstad Samaria ødelægges af babylonierne
640-609	Kong Josias af Juda
622	Josias reform
Ca. 626-590	Habakkuk skriver sin bog
597	Jerusalem indtages af Nebukadnesar, Kong Jojakin føres i eksil i Babylon
587	Jerusalem ødelægges helt af Babylon
539	Kong Kyros ophæver eksilet i Babylon
520	Haggaj profeterer for Juda
515	»Det andet Tempel« står færdigt

Begge bøger handler om konkrete og helt jordnære problemer: Hvordan fastholdes vi i troen på Guds beskyttelse i en verden præget af vold? Hvordan fastholdes troen, når venner og kolleger opgiver troen? Hvordan tro på fremtiden for Israel, når Gud fortæller, at landet snart vil blive invaderet? Spørgsmålene er mange, både dengang og nu. Nogle spørgsmål får vi direkte svar på, mens vi må vente længe med at få svar på andre. Som kristne må vi leve i tro og tillid til Kristus, mens vi venter på svar. Ligesom israelitterne dengang måtte leve i tro og tillid til Gud og hans løfter, for »Jeg er med jer, siger Herren« (Hag 1,13).

1. samling – Hab 1,1-4

Hvor længe Herre?

TJEK IND

Giv tid til at »lande« oven på dagens arbejde. Tænk først over de følgende spørgsmål hver især, og snak derefter om dem i fællesskab. Hvordan har I det med GT? Siger teksterne jer noget? Har I en favorittekst i GT? Hvad med Habakkuks Bog – har I læst den før? Hvorfor har I valgt at arbejde med den nu? Giv alle i gruppen mulighed for at svare. Hvad forventer I hver især at få ud af bibelstudiet?

TILBEDELSE

Her kan I bede for hinanden og jeres fælles bibelstudie. Bed Helligånden om at åbne Habakkuks Bog for jer. Bed om, at budskabet må blive relevant i jeres hverdag. Tak Gud for, at I kan mødes og dele hans ord. Tak Gud for, at han også taler til os i dag gennem GT.

TILEGNELSE

Læs Hab 1,1-4

- Vælg hver især to-tre ord, som I mener, er centrale i teksten, og snak om, hvorfor I har valgt netop disse ord.
- Hvilke tanker sidder I tilbage med, efter at have læst denne korte tekst?
- Kan I genkende nogle af de følelser, som Habakkuk giver udtryk for?

Inden vi tager hul på Habakkuk, skal vi lige have styr på lidt fakta vedrørende forhistorien. Kongedømmet Israel var størst under kong Saul og kong David ca. 1000-970 f.Kr. Efter David blev hans søn Salomo konge i ca. 970 f.Kr. Salomo regerede i 40 år frem til sin død

i 930 f.Kr., hvorefter riget blev delt i to kongedømmer, Nordriget Israel og Sydriget Juda. Nordriget fraskrev sig troskaben mod Davids trone, og kong Jeroboam gjorde helligdommene i Betel og Dan til Nordrigets nationale helligdomme. Et par hundrede år senere, i 722 f.Kr., blev Nordrigets hovedstad Samaria ødelagt af babylonierne. Sydriget bestående af stammerne Benjamin og Juda, beholdt Jerusalem som hovedstad, og riget blev styret af Davids efterkommere. Jerusalem blev i 587 f.Kr. helt ødelagt af babylonierne.

Habakkuk har lagt navn til et af de mindste skrifter i Bibelen, men hvem var han, og er skriftets budskab overhovedet relevant for os i dag? Habakkuk har nok skrevet sin bog over en længere periode begyndende i ca. 626 f.Kr. og frem til ca. 590 f.Kr., altså en periode på 36 år. Judas rige var inde i en periode med fremgang som følge af kong Josias' reform, der medførte en tilbagevenden til Herren og et opgør med afguderne. Men da Josias dør i 609 f.Kr., regeres Juda efterfølgende af fire konger, som alle »gjorde, hvad der var ondt i Herrens øjne« (2 Kong 23,32.37; 24,9.19). Leveforholdene i Juda gik i denne periode fra at være rigtig gode med materiel rigdom og løfter om en åndelig vækkelse til dyb desperation og åndeligt forfald. Der er ingen beviser for, at Habakkuk overlevede Jerusalems ødelæggelse i 587 f.Kr. Habakkuk har oplevet både gode og dårlige tider i sit liv, men teksten viser os, at håbløshed, frygt, tvivl og utålmodighed prægede ham nu. Vold og undertrykkelse var hverdag, da han skrev teksten. Måske blev han ikke selv direkte udsat for vold eller undertrykkelse, men han så, hvordan det påvirkede det samfund og folk, som han selv var en del af. Dermed påvirkede det også ham. Habakkuk kendte selv til tvivl og håbløshed.

Habakkuk var Guds profet. Gud åbenbarede et budskab, en profeti, for ham, som han skulle bringe til sit folk. I GT forkyndes profetier altid til Israels folk, også

når profetien handler om en anden nation. Israel og Juda havde kendt til mange profeter ud over Habakkuk. En profet er altid kaldet til tjeneste på Guds initiativ. Profeten kan forudsige begivenheder, fordi Gud har talt direkte til ham. Profetismen i Israel var både etisk og socialt engageret i samfundet. Forkyndelse og forudsigelse følges ofte ad, når profeterne taler, og profeten går ofte i forbøn for sit folk.

Det hebraiske ord, som på dansk er oversat »udsagn« (Hab 1,1), kan også oversættes »byrde«. Habakkuks profeti kan godt forstås som en byrde, idet Habakkuk må bære den tunge byrde at skulle advare sit folk om den kommende straf, invasionen af deres land. Det har været et tungt budskab at bringe folket. Ligeså er det en byrde at se sit folk vende sig bort fra Gud.

Læs Luk 19,41-44

For Jesus var det også en byrde at vide, at Jerusalem ville blive lagt øde.

- Kender I personer, som I er bange for, ikke kender Jesus?
- Hvad gør I, for at de skal lære Jesus at kende?

Når bibelske skrifter stiller spørgsmålet »hvor længe«, så er der ofte tale om, at personen befinder sig i en krise, som han søger Guds hjælp til at komme igennem.

Læs Sl 10,1-6

Uret og vold præger det samfund, som Habakkuk lever i. Den vold og uret, vi hører om både i Habakkuks Bog og her i Sl 10, er en åbenlys overtrædelse af den samfundsorden, der normalt kommer til udtryk ved, at vi mennesker behandler hinanden som ligeværdige og tager os af i hinanden. Guds lov indebærer blandt andet et menneskesyn, hvor alle er ligeværdige og elsket af

Gud. Det medfører en samfundsorden, hvor de stærke skal hjælpe de svage og ikke udnytte dem. Moseloven taler blandt andet om, at man skal hjælpe enken, den faderløse og de fremmede, hvilket betegner de svage i samfundet dengang. Når Guds lov ikke overholdes, vil det føre til uret i samfundet. Den stærke tager, hvad der passer ham.

Denne vold og undertrykkelse er så udbredt, at den har taget magten fra de retssystemer, der skulle stoppe den. Loven (Hab 1,4) er her Guds pagts lov oprettet med Israel, givet gennem Moses. Loven formidledes gennem det levitiske præsteskab i tæt samarbejde med kongen eller andre regerende myndigheder. Derfor blev dens effekt lammet gennem de religiøse og civile lederes korrupsion.

- Hvad tænker og føler I, når I hører om eller selv oplever, at mennesker, der ødelægger andre menneskers liv, tilsyneladende har det fint og lever veltilfredse og glade?
- Hvad kan og skal vi som kristne gøre ved uretfærdighed – i vores hverdag? – i vores samfund? – i verden?

Læs Matt 11,28

Kom til Jesus med din byrde!

TJENESTE

Som vi har set, befinder Habakkuk sig i en svær situation. Han forsøger at se en sammenhæng mellem troen og Guds løfter og tilstanden i det samfund, som han lever i. Det er svært! Spørgsmålet om, hvordan det onde kan bestå, hvis Gud er god og almægtig, er ikke nyt. Habakkuk kendte også spørgsmålet og den anfægtelse, som det let kan medføre. Han havde også svært ved at forstå Guds handlemåde. Habakkuk var blandt det mindretal, der stadigvæk søgte at holde sig til Gud

trods tvivl og anfægtelse. For os kan Habakkuk være et vidne om, at vi skal vende os til Gud med vores tvivl og anfægtelse. Vi må også råbe til Gud om hjælp.

- Hvordan kan I gøre det i jeres dagligdag?
- Tal om, hvordan I kan holde ud og holde hinanden fast i troen midt i et samfund, der vender Gud ryggen.
- Hvilke udfordringer oplever du som størst/sværest lige for tiden?

Når vi i bøn og stilhed søger samvær med Gud, så hjælper han os. Selvom vi ikke umiddelbart kan se nogen forandring i det, som vi beder Gud om, så hjælper det at lægge ansvar og bekymringer over i Guds hånd. Hans nærvær giver ny kraft til at fortsætte.

- Overvej nogle konkrete ting, som du vil lægge i Guds hånd gennem bøn, og bed så for det frem til næste bibelstudie.

Og til sidst husk på: Ubesvaret bøn er ikke *uhørt* bøn!